

Uczelniany System Zarządzania Jakością Kształcenia na UAM

Uczelniany System Zarządzania Jakością Kształcenia (USZJK) na UAM stworzony został, aby wspomagał samorozwój i działania projakościowe poszczególnych wydziałów, a nie w celu ich kontroli. System ten ma być punktem wyjścia w kierunku tzw. 'kultury jakości', na którą składają się zarówno aspekty kulturowe, psychologiczne, jak i odpowiednie struktury zarządzania. Kultura jakości, jak i właściwe procedury projakościowe razem stanowią system zarządzania jakością kształcenia.

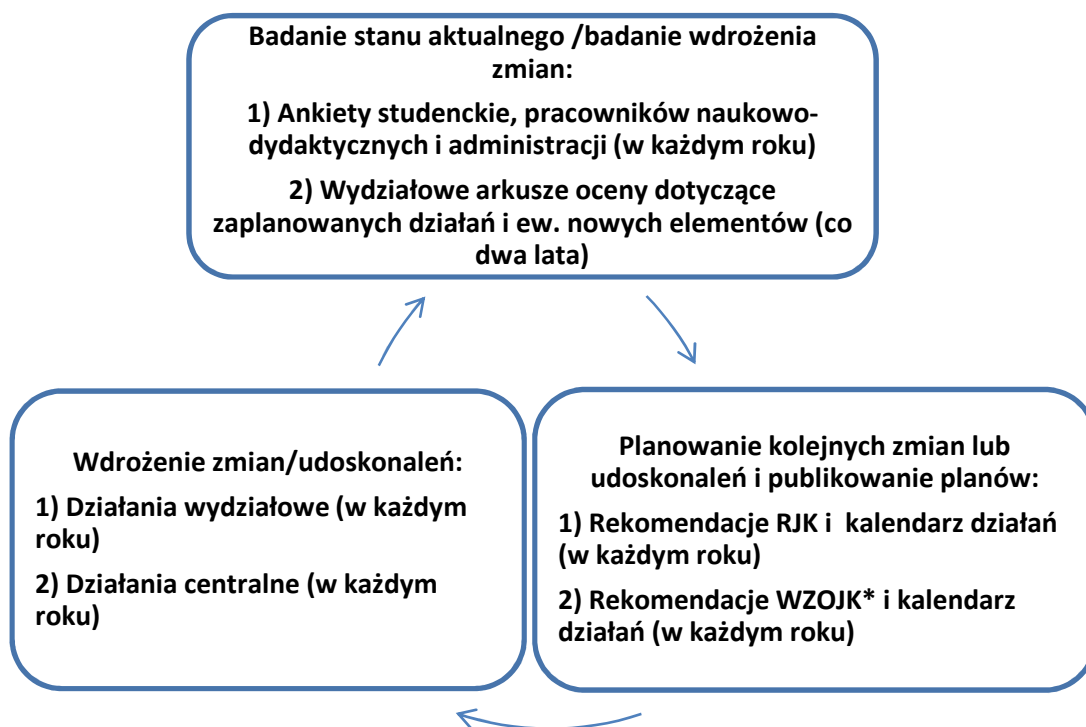
Opis USZJK: założenia, struktura i procedury

Rozwijanie i propagowanie kultury jakości w instytucji o tak złożonej strukturze jak UAM jest trudnym zadaniem. Podstawową kwestią było stworzenie takich ram dla zarządzania jakością, które z jednej strony, skłonią władze wydziałów i ich pracowników do zaangażowania się w działania na rzecz jakości kształcenia, a z drugiej, pozostawiają wystarczająco dużo miejsca na kreatywność i innowacyjność kadry, a także realizację indywidualnych celów wydziału. Uznano zatem, że podstawowe pytania, na które należy odpowiedzieć tworząc system, to:

- Jak wdrożyć ogólnouczelniany system zarządzania jakością kształcenia w poszanowaniu zasady autonomii wydziałów?
- W jakim stopniu system ten powinien być elastyczny, aby zachować różnorodność poszczególnych jednostek, przy jednoczesnym uwzględnieniu ogólnej misji uniwersytetu, jego celów i kultury?

W efekcie, zgodnie ze Strategią rozwoju Uniwersytetu im. A. Mickiewicza na lata 2009-2019, a także z Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 lipca 2007 (Dz. Ustaw nr 164 § 3.1.) w sprawie standardów kształcenia, na podstawie Uchwały nr 126/2010 Senatu UAM z dnia 25 stycznia 2010r. powołany został Uczelniany System Zarządzania Jakością Kształcenia (USZJK), którego głównym celem jest stymulowanie doskonalenia jakości kształcenia w UAM. Strukturę tę na poziomie centralnym tworzy Rada ds. Jakości Kształcenia (RJK), składająca się z Komisji ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia i Komisji ds. Oceny Jakości Kształcenia. Ich odpowiednikami na poziomie wydziałowym są wydziałowe komisje ds. jakości kształcenia, w skład których wchodzi: zespół ds. zapewnienia jakości kształcenia i zespół ds. oceny jakości kształcenia. Członkowie Rady ds. Jakości Kształcenia otrzymali swe nominacje decyzją JM Rektora z dnia 11 lutego 2010 r. Szczegółowe zadania Rady ds. Jakości Kształcenia oraz wydziałowych komisji ds. jakości kształcenia określone zostały w zarządzeniu nr 130/2009/2010 Rektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 11 lutego 2010r. Nadzór nad pracami Rady ds. Jakości Kształcenia sprawuje Prorektor ds. Kształcenia. Prace RJK koordynuje pełnomocnik rektora ds. zarządzania jakością kształcenia. Zarządzeniem Rektora nr 120/2009/2010 z dnia 11 stycznia 2010 r. powołano Biuro Rady ds. Jakości Kształcenia (BRJK) wspomagające prace RJK.

W celu realizacji zadań USZJK, w oparciu o tzw. cykl Deminga, czyli cykl planowania → realizacji → sprawdzenia → wdrożenia poprawy, wprowadzono następujące procedury w zakresie zarządzania jakością kształcenia na UAM:

*wydziałowe zespoły ds. oceny jakości kształcenia

Podkreślić należy, iż analiza wydziałowych arkuszy oceny oraz wyników ankiet przez członków RJK oraz wydziałowe komisje ds. jakości kształcenia jest procesem o charakterze autorefleksyjnym i wspierającym, a nie oceniającym i porównawczym.

Wyniki tych analiz wraz z raportami z poszczególnych badań publikowane są na ogólnodostępnych wydziałowych i uniwersyteckich stronach internetowych poświęconych jakości kształcenia.

Opis pierwszego cyklu działań projakościowych

Pierwszy cykl działań miał za zadanie określić mocne i słabe strony kształcenia na UAM.

W tym celu:

- przeprowadzono I edycję ogólnouniwersyteckiej ankiety studenckiej oceniającej jakość kształcenia na UAM za pośrednictwem Internetu w systemie USOS. Badaniu ankietowemu towarzyszyła szeroka akcja promocyjna (plakaty, ulotki) prowadzona przy współpracy z samorządem studenckim.
- Rada ds. Jakości Kształcenia przy współpracy ze środowiskiem akademickim, w tym studentami oraz zgodnie z misją i celami UAM, w oparciu o „Standardy i wskazówki dotyczące zapewnienia jakości kształcenia w Europejskim Obszarze Szkolnictwa Wyższego (2005)” opracowała jednolity dla wszystkich wydziałów „Arkusz oceny stanu wyjściowego jakości kształcenia”. Wypełnione przez wydziałowe zespoły ds. oceny jakości kształcenia arkusze zostały opracowane w zbiorczej formie dla wszystkich wydziałów UAM.

Całemu procesowi towarzyszyły szkolenia dla kadry naukowo–dydaktycznej UAM w zakresie zasad funkcjonowania Uczelnianego Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia, metodologii samooceny i techniki wypełniania arkuszy. Uczestników szkoleń zapoznano także z europejskimi procedurami zapewniania jakości kształcenia, ramami kwalifikacji dla obszarów nauk: humanistycznych, przyrodniczych i ścisłych i budową programów studiów w oparciu o efekty kształcenia określone w Krajowych Ramach Kwalifikacji. Łącznie zorganizowano 4 seminaria informacyjno-szkoleniowe oraz 2 konferencje z udziałem ekspertów zewnętrznych.

Wyniki pierwszego cyklu działań projakościowych

W ankiecie udział wzięło 17 % ogółu studentów stacjonarnych na UAM, co pozwoliło wskazać na mocne i słabe strony procesu nauczania z punktu widzenia studentów. Również wyniki wydziałowych arkuszy samooceny, chociaż miejscami nie w pełni kompletne, wniosły wiele wartościowych informacji, zidentyfikowały wiele dobrych praktyk na wydziałach i pozwoliły na wnioski ogólne. Istotną wartością dodaną całego procesu było rozpoczęcie szerokiej dyskusji w środowisku akademickim na temat konieczności zmian w wielu dziedzinach.

Na podstawie wyników badań zawartych w ankietach studenckich oraz w arkuszach samooceny przygotowano propozycje działań (na poziomie wydziałów i na poziomie centralnym) na rzecz podniesienia jakości kształcenia. Propozycje te, przedstawione w dokumencie „Rekomendacje Rady ds. Jakości Kształcenia dotyczące doskonalenia jakości kształcenia na UAM”, są opublikowane na stronie internetowej USZJK, a ich wydziałowe odpowiedniki na stronach poszczególnych wydziałów w zakładkach dotyczących jakości kształcenia.

Wkrótce podjęte zostaną centralne decyzje w sprawie wymogu opisu wszystkich programów studiów zgodnie z Krajowymi Ramami Kwalifikacji. Aby wspomóc działania w tym zakresie, przeprowadzono warsztaty dla kadry akademickiej dotyczące, m.in., przygotowania programów przedmiotów w oparciu o efekty kształcenia i zgodnie z systemem ram kwalifikacji.